

Program nauczania religii dla klas I-III szkoły podstawowej W DRODZE DO WIECZERNIKA. Numer programu AZ-1-01/10

Program „W drodze do Wieczernika” wypełnia założenia katechezy inicjacji w sakramenty pokuty i pojednania oraz Eucharystii dzieci klas I-III szkoły podstawowej. Założenia nauczania religii zmierzają do inicjowania wychowania religijno-moralnego uczniów w duchu sakramentu chrztu, pokuty i Eucharystii. W klasie I największy akcent położony jest na osobiste przeżywanie wiary przez ucznia. Program pierwszej klasy koncentruje się wokół następujących treści: *Jesteśmy w rodzinie Pana Jezusa*.

Cele katechetyczne - wymagania ogólne

I. Interpretacja życia w świetle wiary. Uczeń pogłębia świadomość dziecięstwa Bożego rozpoczętego na chrzcie świętym i odnajduje ślady Boga w otaczającym świecie; poznaje podstawowe prawdy wiary.

II. Wprowadzenie w rozumienie sakramentów Eucharystii oraz pokuty i pojednania. Uczeń poznaje cel uczestnictwa w Eucharystii i sakramencie pokuty i pojednania, nabywa motywację do regularnego i pogłębionego uczestnictwa w tych sakramentach.

III. Kontakt z Bogiem w liturgii i modlitwie. Uczeń poznaje sposoby uczestniczenia w liturgii, zwłaszcza we Mszy Świętej oraz wydarzeniach roku liturgicznego; pogłębia umiejętność wyrażania w znakach własnej religijności; rozwija sposoby uczestniczenia w modlitwie dziękczynienia, uwielbienia, przeproszenia i prośby.

IV. Postawa moralna. Uczeń pogłębia rozumienie Przykazań Bożych, a także motywację wiary w ich przestrzeganiu; rozwija umiejętności społeczne niezbędne do życia w grupie rówieśników, rodzinie i szkole.

PROGRAM NAUKI RELIGII DLA KLASY I - *JESTEŚMY W RODZINIE PANA JEZUSA*

W klasie I dziecko wchodzi w nową dla niego rzeczywistość, jaką jest szkoła. Podjęcie nauki szkolnej wiąże się z różnego rodzaju spotkaniami, przede wszystkim z rówieśnikami, nauczycielami i katechetami. Jest to dobra okazja, aby dziecko poznało i rozwinęło w sobie podstawowe umiejętności komunikacyjne i społeczne. Te umiejętności są równocześnie przydatne podczas przeżywania liturgii eucharystycznej, do której dziecko od I klasy szkoły podstawowej jest przygotowywane. Odkrywanie śladów Boga przez dziecko dokonuje się w różnych miejscach i sytuacjach, przede wszystkim w domu rodzinnym, w szkole, w kościele i w środowisku. Nauczanie religii ma pomóc dziecku w obudzeniu wrażliwości religijnej i rozpoznawaniu religijnych przejawów życia. Program uwzględnia charakterystyczne cechy rozwoju psychofizycznego i społeczno-religijnego pierwszoklasistów. Podstawowym źródłem treści oraz uporządkowania materiału są obrzędy chrztu świętego, które pozwalają na syntetyczne przedstawienie teologiczno-antropologicznych aspektów pierwszego sakramentu inicjacji chrześcijańskiej oraz jego egzystencjalnego znaczenia w rozwoju religijności i wiary katechizowanych dzieci. Stąd też wynika konieczność stopniowego wprowadzania wychowanków w rozpoznawanie oraz religijną interpretację znaków i symboli związanych z celebrowaniem sakramentów w Kościele.

1. Witam - Bądź pozdrowiony, Panie

Cele katechetyczne

- Wprowadzenie w życie zespołu klasowego jako katechetycznej wspólnoty dzieci Bożych.
- Zapoznanie z pozdrowieniami świeckimi i chrześcijańskimi.
- Ukazanie Biblii jako Księgi będącej listem kochającego Ojca do ludzi.
- Poznanie prawdy, że chrzest włącza do rodziny Jezusa.
- Zapoznanie z podstawowymi dialogami stosowanymi w chrzcielnej liturgii słowa.
- Kształtowanie postawy szacunku wobec znaku krzyża i świątyni jako domu Bożego oraz osób dorosłych i innych dzieci.
- Kształtowanie umiejętności słuchania słów Boga.
- Kształtowanie umiejętności nawiązywania kontaktów z rówieśnikami i dorosłymi.
- Kształtowanie poczucia przynależności do rodziny Jezusa.

Treści

- Formy powitań oraz pozdrowień świeckich i chrześcijańskich.
- Wystrój sali katechetycznej w szkole.
- Świątynia chrześcijańska jako dom Boży.
- Osoby związane z przyjęciem dzieci do Kościoła jako rodziny Jezusa.
- Jezus w imieniu Boga Ojca wita i pozdrawia ludzi.
- Znak krzyża; krzyż w kościele, domu rodzinnym, sali szkolnej itp.
- Biblia - Księga nad księgami i list kochającego Boga do ludzi.
- Bóg przez Anioła pozdrawia Maryję i objawia Jej, że będzie Matką Jezusa.
- Modlitwy oraz odpowiednio dobrane pieśni i piosenki religijne służące interioryzacji powyższych treści.

Wymagania

Uczeń:

- zna religijne znaczenie krzyża,
- wie, że kościół jest miejscem spotkania z Bogiem, miejscem modlitwy,
- wymienia przedmioty kultu znajdujące się w kościele,
- wie, jak zachować się w świątyni - domu Bożym,
- wie, że wiarę w Boga wyrażamy, używając pozdrowień chrześcijańskich i innych gestów,
- wyjaśnia, dlaczego Pismo Święte jest najważniejszą Księgą na świecie,
- zna modlitwę *Zdrowaś Maryjo*,

- z szacunkiem odnosi się do osób dorosłych i innych dzieci,
- wskazuje, jak tworzyć wspólnotę i jedność w klasie, rodzinie.

2. Dziękuję i chwałę - Chwała na wysokości Bogu

Cele katechetyczne

- Ukazanie dobrego Boga, który obdarowuje człowieka różnymi darami.
- Odkrywanie darów Boga w otaczającym świecie, codziennym życiu i w kościele.
- Umacnianie postawy wdzięczności i dziękczynienia Bogu za Jego dary: stworzony świat, życie, talenty, zdolności.
- Kształtowanie postawy miłości i szacunku wobec Jezusa obecnego w sakramentach świętych.
- Kształtowanie umiejętności związanych z dziękowaniem i oddawaniem chwały Bogu.
- Kształtowanie postawy zaufania Bogu i zawierzenia Mu.
- Kształtowanie postawy podjęcia walki ze swoimi słabościami.

Treści

- Sposoby dziękowania oraz wyrażania podziwu i uznania.
- Woda jako dar Boga w życiu ludzi.
- Rodzina Jezusa podziwia Boga, Ojca wszechmogącego, Stworzyciela wody, która oczyszcza i podtrzymuje życie.
- Chrzest wielkim darem miłości Bożej; jestem dzieckiem Boga Ojca.
- Maryja chwali Boga: „Wielbi dusza moja Pana”.
- Modlitwy oraz pieśni i piosenki pomocne w interioryzacji powyższych treści.

Wymagania

Uczeń:

- odnajduje w codzienności ślady Bożych darów i umie za nie dziękować Bogu-Stwórcy,
- wie, że Święta Rodzina jest przykładem życia dla naszych rodzin,
- wie, czym jest chrzest święty w życiu człowieka,
- zna symbolikę wody i chrzcielnicy,
- wie, w jaki sposób może stawać się lepszym człowiekiem,
- wie, że okazywanie radości jest jednocześnie uwielbieniem Boga,
- formułuje proste modlitwy, w których wyraża podziw, wdzięczność i uwielbienie Boga.

3. Proszę - Proście, a otrzymacie

Cele katechetyczne

- Pogłębienie prawdy, że Bóg chce rozmawiać z człowiekiem.
- Poznanie prawdy, że ochrzczony jest powołany do świętości.
- Poznanie prawdy, że przez Maryję zwracamy się z prośbą do Jezusa.
- Poznanie znaczenia modlitwy prośby i towarzyszących jej odpowiednich postaw ciała.
- Poznanie podstawowych gestów i słów, które służą wyrażaniu prośb wobec ludzi i Boga.
- Kształtowanie podstawowych umiejętności rozumienia gestów oraz formuł związanych z indywidualnymi i wspólnotowymi modlitwami prośby.
- Kształtowanie postawy otwartości, zaufania, wytrwałości i słuchania Boga podczas modlitwy.
- Motywowanie do powierzenia siebie dobremu Bogu oraz podejmowania modlitwy za siebie i bliźnich.

Treści

- Prośba w relacjach międzyludzkich. Postawy ciała ludzi proszących Boga w różnych potrzebach.
- Prośba rodziców o chrzest i wiarę dla swoich dzieci.
- Święci i święte proszą Boga za nami; z moim patronem w rodzinie Jezusa.
- Wezwania modlitwy *Ojcze nasz*.
- Jan Chrzciciel zapowiada przyjście Jezusa, Baranka Bożego, który gładzi grzechy świata.
- Maryja Matką Jezusa.
- Świadkowie narodzenia Jezusa. Józef i Maryja opiekują się Jezusem.
- Modlitwy oraz odpowiednio dobrane pieśni i piosenki religijne służące interioryzacji powyższych treści.

Wymagania

Uczeń:

- zna podstawowe gesty i słowa, które służą wyrażaniu prośb wobec ludzi i Boga,
- zna modlitwy prośby i towarzyszące jej odpowiednie postawy,
- zna podstawowe gesty oraz formuły związane z indywidualnymi i wspólnotowymi modlitwami prośby,
- zna słowa adwentowej prośby „Przyjdź, Panie Jezu”,

- wyjaśnia, dlaczego możemy zwracać się do Maryi z różnymi sprawami,
- wyjaśnia modlitwę *Ojcze nasz* w kontekście codziennego życia,
- zna wydarzenia związane z narodzeniem Jezusa,
- formułuje proste modlitwy prośby w potrzebach osobistych i społecznych za pośrednictwem Maryi i świętych.

4. Przepraszam - Panie, zmiłuj się!

Cele katechetyczne

- Odkrycie potrzeby nawrócenia w życiu człowieka oraz zaangażowania w przemianę własnego życia.
- Poznanie prawdy, że Jezus przebacza grzechy.
- Wprowadzenie w modlitwy przeproszenia i dziękczynienia.
- Kształtowanie umiejętności zwracania się z prośbą do Boga o przebaczenie.

Treści

- Ludzie przepraszają, proszą o przebaczenie i okazują wdzięczność tym, którzy im wybaczą.
- Jezus pragnie, aby człowiek starał się być coraz lepszym Jego uczniem.
- Pan Bóg mówi do nas w naszym sumieniu i przebacza nam grzechy.
- Dobrane perykopy biblijne, pieśni religijne, modlitwy i formuły wiary z *małego katechizmu* służące interioryzacji powyższych treści.

Wymagania

Uczeń:

- rozumie słowa: „przepraszam”, „żałuję”, „chcę się poprawić”,
- odróżnia dobro od zła,
- wie, że przez zły czyn oddala się od Jezusa,
- wie, że Jezus przebacza grzechy,
- wyjaśnia, czym jest sumienie,
- zna *Akt żalu*,
- podaje sytuacje, przez które człowiek staje się lepszym,
- formułuje modlitwę, w której prosi o przebaczenie oraz dziękuje za wybaczenie.

5. Czekam - Przyjdź, Panie Jezu

Cele katechetyczne

- Zapoznanie się z religijnym znaczeniem gestów, znaków i słów związanych z sakramentalną obecnością zmartwychwstałego Jezusa w Kościele.
- Kształtowanie postawy sprzyjającej radosnemu oczekiwaniu i dobremu przygotowaniu do pierwszego spotkania z Jezusem w sakramencie pojednania i pokuty oraz w Komunii Świętej.
- Wprowadzanie w motywowane wiarą spojrzenie na sposoby obecności i zbawczego działania zmartwychwstałego Jezusa w życiu człowieka.

Treści

- Gesty i słowa związane z obietnicami i oczekiwaniami na ich spełnienie.
- Wypełnianie obietnic i poleceń zmartwychwstałego Jezusa we wspólnocie Kościoła.
- Jezus czeka na nas w Kościele (swojej rodzinie) i w kościele (domu Bożym).
- Nasi bliscy pomagają nam w dobrym przygotowywaniu się na pierwsze spotkanie z Jezusem w Komunii Świętej.
- Modlitwy oraz pieśni i piosenki służące interioryzacji powyższych treści.

Wymagania

Uczeń:

- zna słowa i formy wyrażające oczekiwanie,
- zna *Akt nadziei*,
- wie, dlaczego czekamy na Jezusa,
- wymienia sposoby obecności zmartwychwstałego Jezusa,
- wie, że cisza jest wyrazem oczekiwania na Boga,
- wie, w jaki sposób przygotować się na spotkanie z Jezusem w Komunii Świętej,
- wyjaśnia gesty, znaki i słowa związane z obecnością zmartwychwstałego Jezusa w Kościele.

6. Czuwam z Maryją i innymi świętymi - Zróbcie, co wam powie

Cele katechetyczne

- Ukazanie roli matki w życiu człowieka.
- Poznanie biblijnych scen związanych z Maryją.
- Ukazanie przykładów świętych, którzy kochali Jezusa.
- Kształtowanie postawy gotowości wypełniania woli Jezusa w codziennym życiu.

- Kształtowanie umiejętności realizacji przykazania miłości Boga, bliźniego i siebie samego.
- Motywowanie do realizacji uczynków miłości i miłosierdzia wobec swoich najbliższych.

Treści

- Kochamy naszą mamę.
- Maryja - nasza Mama.
- Przez Maryję do Jezusa.
- Święci, którzy swoim życiem pokazywali nam Jezusa i wypełniali Jego wolę.
- Wypełnianie się obietnic i poleceń Jezusa we wspólnocie Kościoła: słucham Jezusa i odpowiadam na Jego słowa.
- Realizacja przykazania miłości i uczynków miłosierdzia w codziennym życiu.
- Modlitwy oraz pieśni i piosenki służące interioryzacji powyższych treści.

Wymagania

Uczeń:

- wie, na czym polega rola mamy w jego życiu,
- wie, że Maryja jest naszą Matką,
- rozumie słowo „czuwać”, łączy je z zaangażowaniem,
- opowiada o wydarzeniach z życia Maryi,
- zna przykłady świętych, którzy swym życiem wypełniali wolę Jezusa,
- rozumie słowo „święty”,
- wskazuje przykłady realizacji przykazania miłości i uczynków miłosierdzia w codziennym życiu.

WSKAZANIA DO REALIZACJI PROGRAMU

Rozbudzając w pierwszoklasistach świadomość chrztu, katecheta odwołuje się do wartości, jakie otrzymuje w tym sakramencie każdy ochrzczony, korelując je z wyobrażeniami katechizowanych. Dlatego też wprowadzając ich, na przykład, w chrześcijańskie rozumienie i przeżywanie godności dzieci Bożych, wskazuje na niepowtarzalne męstwo i wierność Jezusa Chrystusa, jakimi oznaczało się Jego pełne miłości odniesienie do Boga Ojca i każdego człowieka. Ewangelie opowiadają o osobach, które chciały do Niego dołączyć, a które On odesłał do domu. Chrześcijan jednak powołał przez chrzest i zaszczycił zaproszeniem do swojej najbliższej rodziny, jaką jest Kościół. Stąd wierzący mogą Go zatem nazwać swoim Przyjacielem i współpracować z Nim w przewyciężaniu zła oraz wprowadzaniu Królestwa Bożego w świat. Świadomość chrztu o takiej właśnie treści zawiera w sobie świętą dumę, która u dzieci w tym wieku współbrzmi z właściwie pojętym poczuciem własnej wartości. Z tak pojętą świadomością chrztu wiąże się zasadnicza wola jego akceptacji, przeżyta nie tylko

w refleksji intelektualnej, ale wyrażona w motywowanym wiarą działaniu. Tego rodzaju aktualizacji łaski pierwszego sakramentu inicjacji chrześcijańskiej służy udział grupy katechetycznej w udzielaniu chrztu w czasie Mszy Świętej w kościele, pełne szacunku posługiwanie się znakiem krzyża, świętowanie dnia imienin ze szczególnym odniesieniem do świętych patronów, których imiona zostały dzieciom nadane przy chrzcie, celebracje katechetyczne związane z odnowieniem przyrzeczeń chrzcielnych itp. Proponując konkretne rozwiązania metodyczne, wskazuje się bliskie życiu uczniów prezentowanie treści, ze szczególnym uwzględnieniem metod sprzyjających rozwojowi takich ludzkich wartości, jak: zmysł ufności, gotowość daru z siebie, prośba, radosne uczestniczenie w życiu społeczności szkolnej, rodzinnej oraz parafialnej poprzez zabawę, twórczość plastyczną, inscenizacje, naśladowanie wzorców osobowych, udział w nabożeństwach.

KORELACJA NAUCZANIA RELIGII Z EDUKACJĄ WCZESNOSZKOLNĄ

- **Edukacja polonistyczna:** Umiejętność słuchania i zrozumienia wypowiedzi innych osób; komunikowania spostrzeżeń, potrzeb, odczuć; zadawania pytań i odpowiadania na pytania innych osób; dostosowania tonu głosu do sytuacji, rozmowy na tematy związane z życiem rodzinnym i szkolnym; pisanie prostych, krótkich zdań; słuchania w skupieniu czytanych utworów; uczestnictwo w zabawie teatralnej.
- **Edukacja muzyczna:** Śpiew piosenek; słuchanie muzyki; wyrażanie doznań werbalnych i niewerbalnych.
- **Edukacja plastyczna:** Ilustrowanie scen i sytuacji wybranymi technikami plastycznymi; umiejętność korzystania z narzędzi multimedialnych.
- **Edukacja społeczna:** Kontakty z rówieśnikami i dorosłymi; pomoc potrzebującym; rodzina - relacje w rodzinie, budowanie więzi w rodzinie, prawa i obowiązki w rodzinie; symbole narodowe.
- **Język mniejszości narodowej lub etnicznej oraz język regionalny:** Słownictwo religijne i modlitwy.

WSPÓLPRACA ŚRODOWISK WYCHOWAWCZYCH

Rodzina

Rodzice są pierwszymi wychowawcami, a rodzina chrześcijańska powinna odzwierciedlać różne aspekty i funkcje życia całego Kościoła. Aby dobrze przygotować rodziców do podejmowania tych zadań względem dzieci, przewiduje się systematyczną współpracę katechety z rodzicami. W pracy tej uwzględnia się również rolę dziadków i innych członków rodziny dziecka. Poprzez spotkania katechetyczne należy dążyć do stworzenia katechezy rodzinnej, bez której trudno mówić o pełnym przygotowaniu do życia chrześcijańskiego.

Parafia

Pośrednie przygotowanie do sakramentów pokuty i Eucharystii dokonuje się podczas nauczania religii w szkole. Wprowadzenie zaś bezpośrednie w misterium tych sakramentów winno dokonać się w parafii miejsca zamieszkania ucznia. Szczególnie ważne jest angażowanie całych rodzin w formację pastoralno-liturgiczną dzieci poprzez zaangażowanie się dzieci w grupy liturgiczne, np. scholę. Rodzice, realizując swe posłannictwo *pierwszych katechetów*, winni aktywnie włączać się w działania podejmowane przez parafię.